

ACC. N:R M. 9911:1-49.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Ellida Ohlsson

Härad: Vimmerby

Adress: nr. 5, Länstorp, Skurup.

Socken: Skurup, Länstorp, Gäddede

Berättat av: olika personer

Uppteckningsår: 1946

Födda år 1847-55, i 1889; se på bakenden på uppt. blad

Ramsen, smitbarsteken o. gåtor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(f. 1889)

Luf. 53.

16.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 9911:2.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En råhuesamsa, också den fyra-radig är ockant äldre
gammal men ännu i bruk:

— "Adam, padam, paradir
Plaktade sin fede gris
Hott i blo de sålde han
Men råntan den behålle han. —

En annan är samma äldre öar samma slag:

— "Wisse Tisse Timmerman

Femten häringar hade han

Fem va röa, fem va dia

O fem va rompeträ —

När rompeträ sådes kastigt sprang man bricht under.

En annan liknande ramsa som utom som råhuesamsa
även användes när man skulle spela i skulet i skolan.

— "Mamma, pappa jag är sjuk

Linda mig i sockerduk

Linda mig i blåband

Mamma pappa gör så gott I kan. —

En annan lilsnande ramsa av obestämd ålder:

— "Bazarns (mammans) lilla sockerätt
(Läst den tygt liksom en rätt)

For det gäller rätten att den inte ska vara med
Rätt till det att den ska vara med

En - ha - tie - fyra - fem - sex - sju - åtta —

En ramsa från min barndoms tid, som gammal den var
den är mig g. bekant:

— "Anna, Hanna, stekt fläsk
Ättningsmittis

Pannkåsar och ägg

Ättningsmittis —

Den ramsa användes också när min sam gick i skolan
men de var 1896-97 utbytt mot 1926-27. Den var använd
den under den mycket långa tiden och man kan då få rita
som gått ut rätten efter det jag min. Det går ju inte att hålla
takten med varken 1907 eller 1917. Kanske kan den varit
utgående och kommit tillbaka tack vare någon äldre
goda minne. Liksom: min mors barndoms ramsa

om jag endast minns rista raden av i och för sig den
ha haft en period, senare tid, den slutade så:

" - - - - - (pparadig) chsche, lorsche le -"

På ännu en gammal nummer av eng. öfversättning räknar man
på minsta en 1800 tal i eng. myntens värde.

- "Den baron gick på bron

Knäcker motter under honom

Fyrra fötter ingen till

Den kan den baronen gå! -"

En sambo, på gränsen till räknar man men jag minns
som sådana vad jag vet utas tid utad i minnelse.

- "Ommer, Benjamin, sprätt upp i sy samman

En svart krossa i en vid rock.

Om kan ja läst rock,

Den gamla träbok. -"

På knäpparna i pluggen träbok man:

- Rockare, rockare, kejsare, käng. -

Rockare, rockare o.s.v. -"

På jingarna sågade man:

- Tummejott, Snickeryott, Långeman, Hovabäst, Lillpräst.
- Mot lilla hjälpte det att flera gånger i fjärra kartier
 & under jorset att inte stäppa rättla upp detta:
- "Gloke, Pricke mötte nej i vänga - le
 Prio, nej ståt" - eller:
 - "Set bakade lakar i en lak-sak" -

En annan gammal tung och svår sammanhang är den slag
 där alla nå brjode med samma bokstav:

- "Prästens porrade påg Per, nishook prästens pia
 Perilla på prästens polerade planker pnt."

Uppräkningsramsor från mitten av 1800-talet:

- "Höjen & gåjen gläntar i Per chanssen.
 Hoddnar & Skansman & Iven Dover.

Persorna som är med både verkligen då det andra
 jorfallen be varit flera ordlekarna & så är det även med:

- "Sisse, Lura, Uura, Blåpanna

Skidengera ifrån Harebjera, där namn i åkarna brytandes

Både dessa ramsor från lilla gård under skåpbrotens gods under 1800-talets tid.

Ramser om orte. En om Kellinge laga: västgöts mm (smala)
 - Ja han var i en by som heter Suesmad
 Där jag di en visa en gång om året (okänt år?)
 En häpnadsväckande ironisk då Domme är i en slott
 - O Domme boor di förmå,
 Smär smör med me Tomme,
 Drick med de blå
 Eden pysslar di små
 O tackar sin Gud för va di kan få. -
 En annan som jagas den sabbats veck för barn medan
 man väntade något föremål framför den eller inget med Guds a.
 - Dingli-däng-klockan jag,
 Prästen tarle sin päng-päng
 O Dalby äng-väng. -
 Uppmärksam:
 Får jag tjäna, Pannan härlingar o flimringar fästa
 - Gårby st, Andens tros min, Vällby alla i
 Kläddes alla - -- mycket mera som är gömt.

Karaktärisering av skraddarna:

- Femton skraddare väger ett pund,
och det är väl i mål i trä
i massen jämfört med andra. -

Riksdag i fattigdom:

- Si länge min tunna ramm

Härde mig både brime o man,

och när min tunna slår i rima

Härde mig varken man eller brime. -

Vad en brinner insteg i en stuga där var sätter upp i / 15
att det skulle gå bra med varan för det var en brime som kom.

- Dubtigt vad allting går väl

Pröva i alla, ingen här gå uti. -

Obestämda samman för mitt år 1801 talat om mat i arbete:

- Bryda på bröd i vält på bröd.

Stora fläsk i eda mellgröd. -

Stämmer en personlig samman:

Skämts för att vi väd, spela bröd, id i drack på magen ^{barn} H. 1700
H. 1700

ACC. N:R M. 9911:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Barnans

- Katten ö kallingen slop en vallingen
Aj - aj - så kallingen, ja brände mig ö vallingen
Jam - jam - så katten, så kunde du lod mig kett en.
- Stollenen malen med surrande koarn
Och bazar bulla till små barn. -
- Andra sticket Itra voin
På sticket ja min lilla gris - Pip - pip - pip -
Kämpen gräs men undgående iödel med handen i sid pip pekar
man pyser i bröstet den ammet ställe där kan inte vintur den
- Ankan lejde sig en dräng - skola, mala vore
På sin åker ja sin äng - skola mala vore.
Kämpat en en viss som inte var några barnvisor (Bra och mala kaffe till)
- Ja e rikken, ja vil ha mod, Håi ska ja tad, I minn modskas
Där e inte råd. Ja e tidos o ja ska ried. (Suck lörd i barnans)

Barnet i knät, jättring i kändene med värlande, röjande, rörelse.
- Skär ser i långa dea, fyra skilling barnet tar
Skär vi mer så får vi fler (rörelser i räkta tempo)
Skillingar, skillingar, skillingar (kastigt tempo)

Skär ser i långa dea för smörmad ska barnet ha
file, file fläsk o brö. —

Klappande med barnets händer o rist röjande den uppåt:
- Klappa, klappa kaga I maron ska vi baka
En liten äggakaga
Imarna du me min. Plocka den så lätt
Långt in i ugnen o bakt upp ti jägarna (me den) —

Gångande i knät
- Kopp min far - ticken kast ja kan (rakt klappande)
ticken län - ticken ven - ticken skatt kan tar (kast upp) —
det rista övermarkande.

ACC. NR M. 9911:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En annan dans av liknande slag i bröjan sålsta gungande
men när man kommer till borden höftigt skumpande:

— Hår kommer kungamannen - så nått - så nått - så nått -
 så kommer prästerna - så nått - så nått - så nått -
 så kommer damerna - så nått - så nått - så nått -
 så kommer (barnets namn) - så nått - så nått - så nått -
 och så kommer borden - kumpeli - kumpeli - kumpeli
 skump. kumpeli - kumpeli - kumpeli skump -
 med barnet vaggande i knät eller i famnen:

— Ro o ro ti rockelann, stna jiska små iflann
 fyra jiska laxa. Den ene to - den andra slapp
 den tredje jisk vi inte fatt
 den fjärde va där inte -:

— Ro - ro ti rocke - den kor va en clocka
 Far kan va en spilleman
 Lysen lute stna
 Om kunde si ha nå kana. —

- Rø is ti / isherkār - chānga jisku / i vi dār
Laxen den peda - Braxen den beda
Gäddan den gå - Den rha vi flä.

- Rø is ti raka - fysten en raka
Får kan tår ps locu - Tiskur born ti rru
Mor kan går på längetro
Tårpu bamed nya rko
Nya rko ö spämnen (den kängar)
Nu sovu lille vännen (alla "li sovu bamed (änger) —
(Samma renaste kanske en omformning av någon dansk barmis)

- Vissa dra lided barm - Pstot i rru som en kram
Wied som en raka - Ben som Trä kapp
(Kåra som Trä rora)
Pågen kan rha lided Jeppa - (Elevi orts beteckna gammal raka)

Fyllögg Tiu Ramsar

ACC. NR M. 9911:13.

126

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Räknaramsar har såseruiger junnits många olika då jag
nunt komma fram att juleständerna den eller locka den
fram in glömskan tycker omjögat dämpa att de saknat
mening i sammanklag. Som de kanske jumar julestän-
diga från annat håll vill jag återge det jag kunnat få
fram, det kan ju då kanske i något fall ge belögg för att
en viss ramsa från annan plats också antas ha:

En ramsa har brjast: Unger, kungen - - - -

En har slutat: Silan, pärlar, puff.

En annan har slutat: Tuhel stuhel stå men den
minns jag dock att minn min pärmde men som sade:

Tuhel stuhel stävi.

En ramsa som kanske ej var till de äldre lät så:

Eden Peden stiga ned, från kateder

Rappet mällen, gossen quällen stj. aj aj.

En annan:

Ellen, Pelle, mi, ti. Ja tror att du blir fri.

Om man där först räknat 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 vet jag g. men tror det.

Tilligg till rammar.

ACC. N:R M. 9911:14.

12c.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rammar skisser Tisser sista två ledet har jag återfunnit
i en ramma som inte går att radera efter. Den lydde så:
"De va en man som skulle flytta nu alla sina gylter
Tom va iwa, fem va dot i /em va rumpelrör. Lika nunglör
Rammar skakar lejde rej en dräng an en /inackling as en
vise, trogen en midvise:
skakar lejde rej en dräng
På sin åker på sin ång
Till att mala vort

Stackars liden ankedräng
Bitti uppe nati: säng
allii fick han sora.

den drängen /ann på bättre tid
Fick han det där gumman läg
Fick han länge sora.

ACC. N:R M. 9911:15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Barnvisa från mittan år 1870 Tulu.

- Gog gick mig ut på landet skule tjena
Ja tjente nej en tjena ti min Lena
Skrock - skrock - så min tjena ti min Lena.

Ja gick mig ut på landet skule tjena
Ja tjente nej en tjena ti min Lena
Kuckelilu så min tjena skrock - skrock så min tjena
ti min Lena.

Ja gick mig ut - - - -
Ja tjente nej en an ti - - -
Snaddri - barn så min an - kuckelilu så min tjena skrock -

Ja /otsatte man undan för undan med alla djur man kunde tänka
sig både för i uppfucke för var gång att nytt djur kom till hela
Lena Gacklänges t.e. Bä - bä så mitt för - tjä - tjä så min gås
Bo - bo så min br. Plus - plus så min tjena Voo - oro så min
lurad. Jam - jam så min katt. Snoddicarn så min an. Kuckelilu
så min tjena. Skrock - skrock så min tjena ti min Lena.

ACC. NR M.9911:16

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Barnlekar

och de första lekarna barn fick var med om o som lek-
tes med dem så snart de kunde ritta upprätta var:

Sidda lamma. Barnet rättes på knäna o höjdes upp i med
medan man sjöng:

Humme på häpp o bylling på ping

Fallett du ner så byller du din ving (d låt du du ping)

På knä den fört nämnda ranson: Andra rickes vras - - -

En lek med mus försig komma barn var: Skä vi napps

Man flöt de ibor fingarna så att de veckas över varandra
o klypte även barnet därmed så höjdes man knäerna i

lufta samtidigt som man öppnade den o sade:

Minna fåglar flyger åt skogen. Por: Minna flyger åter

Skä vi napps om dem? På bläste man varandra i an-

riktet så länge man orkade

En enkel lek med mindre barn var här man tog tag

en heder brett om bakom på det o bad det säga: "En skappa

harre". Just som det red: harre gjorde man nu i mycken

så det blev ett lustigt lute det var det roliga.

En annan liknande lek var när man pekade först på barnets
pappa & sedan: Eble. På på mäsken: Pama. På på mormaren:
Kyssevär. På på kakan & kistlände sen på kalsen:

Blom - blom - blom - blommene. Eble = äpple, pama = pärm.

På stök man uppifrån & nedåt i cirkeln & sedan: chedg äng
& uppåt: chedg äng. Det första var bra men mot det andra var
ganska dött.

En lek med stöme var tillgick så att man låt dem:
se Warrens biter. Därvid tog man tag med händerna
as händerna under barnets öron & lyfte det från golvet
och knuck & knoa. Lögge plejolen om kalsen på barm
& klämma till när de kom in bland de tröskarna de i en
lögge där de i regel inte tålde, dels därför att de var
i vägen & dels därför att de kunde rammas av plejlarna
& man inte kunde titta ut efter dem.

Barnleken som de själva utöfde. De vögde rätt på så sätt
att de varis med ryggarne mot varandra & med armbro
omseers lyfte de varandra.

Barn lekte leken "Kala smap" på så sätt att de höll var-
andra i händerna på så sätt att fingrarna knötes i varandra
eller man höll i hand med annans knöade (det fjone sättet
nog det äldsta), satte fötterna emot varandras i murade
runt så långt bakåt med örnappan som hölls rakt ut an-
nans sträcktes, fötterna skulle under hela tiden man murade
hölls på samma plats ödet blev smapskålen man mur i.

Denne tiden leken var mest flischleken.

På vängde man sompa flickor & pojkar om varandra eller
som på sig. En av de yngre & starkare höll i ena ändan av den
kedja som bildades av de lekanter som höll varandra i händerna
som vid ringdans fast i ned i g i ring. Den som dög vände
sig runt i käng cirkel. Denne rörelse runt blev hastiga-
re på längre utåt i periferien man kom i av de yttre st.
som vängde i flig omkring nästan utan att vidröra marken.
Folk av en efter en eller flera på en gång vände sig trots att
ansträngning, längre kunde hålla sig kvar. Det varlig med
leken var faran i osäkerheten att hålla ut i den döggandes förmåga

att ja bedjan att tappa eller flä o flä av dettågarna så att det
tills rist endast jamm Trä bara som svängde varandra. Tytt
liktes inte denna lek utan var en av de mest ljudliga.
På svängde barmen bilden på liknande sätt men parvis
den ene svängde den andre. Efter som de vängda släppte
Togot, alla släpptes i ett tagt, skulle de stanna i den
ställning de då fick, stannade, liggande eller stående,
det var bilderna i den bild som ansågs bäst och vänga
nästa gång.

Båda brukar "Kukarna" rulla på huk med händerna
knäppta i häarna och som skulle bära fotfide i de "örva"
som armarna bildade vid armbågarna i den till annan
bestämd plats. Gick brukarna runder under transporten
eller "sprack" släppte Togot den ramlade, när den ofta
ganska hårdhänt släpptes ner på sin plats (inte penne-
båda kunde gå på jamm) Bakades den för nu i bara på
"skräpiga" där den slängdes i fick bli liggande tills leken
var slut ordlig för jag just det bröts allmänt därmed på att

ACC. NR M. 9911: 20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

är en skålska kunde ha varit för mig.

7. Lilla Hållning med händerna knäppta i kasarna hoppade man också skata

"Hoppa egge" = ehuru gick till så att man hoppade på ett ben i båda händerna, och benet var rumpa & medan man hoppade skulle man också när man stödde på det andra benet klappa i händerna.

Man hoppa över trä eller något annat smalt = "till på så" så att man hoppade framåt över något oansenligt föremål hållande med händerna en skosmuttomma en skämtlek över för utena, var att utgå.

Efter sådana utstängande lek som man med några andra tillsammans leker därav en som jag inte hört namn på:

En av deltagarna måtte med handen stå ostödd från golvet & sade: "Vad vill du göra vid du som är lång som så?"

Varje den tillfrågade svarade något sådant som: "Ge honom en klapp" eller en räf, "rädda mig i kasarna" eller vid man fram på & koda så att göra det kan korat mot den deltagare

ACC. NR M. 9911: 2/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

om mättes stämde på.

På kunde man också mätta ut en avstånd från golvet när
man går en antydning på den sökande, den delaktiga av
* Göttinga rügen där rügen grunder i minnet i en bade
att leta rätt på den (ej den lek där rügen trädde på en
möte som deltagarna höll i). När den sökande nämnde
sig platsen där rügen låg, hos några av deltagarna den
i något gynnsamt annars sade man: "Du brämmer dig" o. av
de deltagarna över kunde han stå sig till om han om
på rätt väg. ^{Göttinga rügen i minnet hade även en antydning att den man står fäst i en gård}
^{omkring i läge den sökandes lögge rügen i händelse av att de inte ville. Du som}
^{gömdes sade på väg i en: Göttinga rügen står i gott o. bäl: möte sökanden o. se all}
 På liknande sätt leker en lek som kallades: "I. kan rügen ilen
 rügen på stämman".

Göttinga vägen. Då skulle man fast en knapphal i blodet
hos en deltagare o där skulle den sökande leta upp den
med ledning av deltagarna ideliga upprepande av
samsam: "Fem på, fyra gitter, Da den vägen där den rügen".
Var den sökande långt ifrån ginstalst, sökte rügen den
rabblade man ramsen ytterst långsamt: Fem -

f - a - r, f - y - r - a - men allt efter som han nämnde sig
 stannar en minnelse av rügen på minnet var: "Denne ställe den skall vandra, från
 den ene till den andre. Låt den på, låt den gå Rät den aldrig ställe sig, fong, stant o. vittnes, gissning."

ACC. N:R M. 9911:22.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

okade Takten: Fem - /är - fyra - . Fem /är fyra gitter, En -
Tempirpysketen Tademälendäidenitten. Oförögade man sig
och sig Takten o när gånstalest hitheder raddledeman så fort
tingen kunde löpa.

En lek också för både barn o vuxna var medleken vilken
jag tyvärr delvis glömt bort vilken är skada då den såhelt
var både gammal i intressant o ej upprepat vad jag vet
i yngre tid, ing inte sen de gamla i min barndom någon
gång liosde upp den. Den kallades usg för.

Preed-leken o var ej det förvänta med leken: "Pui"
och sått i ring o en ar deltagarna, någon av de äldre m
kunde leken. Till som jag såg det, sade: "Ja mimer me
en slögga." varvid han klappade med ena handen i knäet
alla gjorde samma rörelse, liksom hand på liksom knä i Taket
Säreftin sade den samma (alla näst?) "Ja mimer me två slögga"
o samma rörelse gjordes med vänster hand i vänster knä
På okades rörelserna med antingen "Ja mimer me tre slögga"
eller: "Ja stamper me en fot" brytningen vilken o man stamper

ACC. NR M. 9911:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

samtidigt med de andra rörelserna med höger fot. Sedan
med höger kläppa eller ömså troligen: "Ja fampar med bugg!"
När man sedan seder när man som samtidigt kom att röra
sig i samma hög på stolen i möbela med lundade kan jag
alldeles glömt bort, det blev för roligt i en mycket att
källa i minnet för det var jag då var det blev kaos.
Åsytten av detta ytligt roliga sällskap där man gärna
också efter bästa möjliga rörelse följde med stora ämnen kladd
för mitt minne men om det var något ljud försvann därmed
kan jag inte minnas ej heller kan leken avslutas och man
vill att den kunde för ett hastigt slut just när man var som
bäst i gång med alla rörelserna de någon stundstundade av
den komiska situationen lockades att rycka undan stolen
för någon i det ständigt stimpande gappande och nickande
sällskapet när den lyfte åtleten från stolen. De leknade om
i själva upptägen att de ej alls gjorde något i ordningarna.
Det var en lek för både barn och vuxna och som nämnts kan
den noteras som mycket gammal.

ACC. N:R M. 9911: 24.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En lek där barn var med men där den vuxna ungdomen hade
 störst i som lekte i min barndom vid julbollar o gilder.
 Byta namn. Man stod på parvis runt rummets väggar.
 En måste vara udda. Man bytte namn i när så den
 som var ensam kallade till sig en av sällskapet kom
 en annan till honom o ett par som kanske hade trötligt
 i varandras sällskap skildes åt o den kallade fick inte
 den han önskat. Då fick den ensamme kalla utar att vara
 rädd på vem som lyssnade. Det variga med leken var
 just att man ofta fick till sig den minst påtänkte.
 En annan liknande sällskapslek var:
 Klaga. Där satt parer i knät på varandra runt i
 rummet. Man var också här udda i den ensamme stod här
 mitt i rummet. En av de som satt under sade: "Jag klagar".
 Den störde frågade då: "Va klagas du för?" var i den
 klagande svarade med något passande s. s. "Jag i för
 lätt - för tung - för liten - för tyngd" o. d. Den störde
 frågade så: "Vem e gladare" o. d. varefter den klagande nämnde

ACC. NR M. 9911:25

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

namnet på den här inskalle i stället på jorden dessa par
lyta makar. På jorden det tiller någon av de klagand-
en på en vägen kan klagade varade med att: "Jo
ja vilde att alla de som vill vägen skall vilja under."

Då måste alla parer skifva plats i borden. De ö vid by-
ten kan de ständigt att skifva till i söder sätta sig i
någonstans i innan det blivit upptaget i den som kom
för sent på jorden. När man på skifvet var det, regel
rätt långt till västra totala skifva i borden de det oftast
fick med sig att fackerna fick kullarna i borden de jorden
de all anledning att klaga. Ganska riktigt lek.

Kypkan var fler var en enkel lek den en sätta sig en annan
vara eller en tog en annan i sitt knä i så rader: "Kypkan var
fler i en efter. sätta sig till. Alla kypkan ramlade ihop.
På alla totala tycks det som man gjort på två sätt dels
parois så att man vänt sig under de upplysta de samman
o dels så att man bildat hedja som till "vånga vraga"
men som väntade stäl i stället kan ställa under hedjan

ACC. N:R M. 9911:26.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

under vängande runt inlede upp sig bring denne.
 Närullen var ändig skule die som stod i mitta tränge
 sig under armarna på klungan rätt igenom o de hela
 tiden efter sig.

Pol o måne var identisk med "Ber, ber brämma endast
 Texten förefallen ha varit olika: Första gången gå vi pi, pi -
 Andra gången stöps vi bly, bly. Tredje gången kniper vi in
 Vad ville de bli rot eller måne (eller äpple eller pära) o var all-
 delats upp i två läger: Je skjutet me halvt o hant vilken
 bjöd de ut. Man bjöd ut man var om som jodi drogas om
 en mållinje med en armans fot med träske mellan sina
 fötter. De kämpade jodi rikt gå gamm byar. Barnlek i
 min barndom liksom den mig allmänt kända Gisleken:
 "Gärra gå på gärra o s.o."

Lekan med denna har varit många o jag vill nämna några
 som jag minns nogtande o som kanske delvis äro orbe-
 ttrade eller som följt i gränsen. Ett par har varit förenade
 med ingående o sång övergående i vals, trall o rytmade

ACC. NR M. 9911:27

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5 med alla utan musik.

En sådan dans bröjas som vanligt ringdans där ingen är
ing runt i en gård, inuti. Man sjunger: "På gård ja här i ^{(stär, (de) dag)} ing-
en i ner uppå ^(mej) dej. På i öcker ja dej händer kom väl me
mej" (i öcker händer åt någon i ringen). Där på väl de in
ringen & man sjunger: "I dala, i dala skog. I dala, i dala skog
I dala, i dala skog. I dala, i skog. På byggan: Höjen kamm
På byggan: Höjen kamm. På byggan: Höjen kamm. På bygg-
gan: Höjen kamm. På byggan: kamm. I galopp i båda två
I galopp i båda två. I galopp i båda två. I galopp i båda två
I galopp i spring.

En annan av samma slag: "Grösa uppå bergst stid I dei
stida skogen. Flickan gick där medan i (vi) den grösa
ängen" (grösa väl i en ursäke i de väl). Å ängen var grön
i flickan var skön, ja ängen var grön i flickan var skön,
kom väl me mej. Ja här av dej. Ja ängen var grön, flickan
var skön ha la la la la la, ha la la la la la ———
Troll & nyman i musik on den lamm, ylle ut.

ACC. N:R M. 9911: 28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tjus och kätting var en danslek som förekom mycket
sämst bland äldre barn men även bland ungdom i blanda
i min barndom o ungdom där stod de lekande i rad med
de dansande i takt till sånger gjök eller stegade runt
parvis under byte mer raden passerades. Som kanske
inte alla här brukade veta är kända vil jag återge dem:

1. "Tjus o kätting ska du leta, för du står min lilla vän.
Men ja kan den enda trösten, att jag är en arm igen.

Tin ja, Melala la, Tror ja Tralalala, Tin ja, Kalala la.

2. När ja reste till Landskrona, tappade ja mitt paraply.

Det hade kostat femten daler i den var utdelat mig.

Tin ja etc.

3. Vile du Tin ja kan bli gifta, vile du Tin ja kan få en man.

Vile du Tin kan heter Petter, vile du Tin kan dösa kan.

Tror ja Trala etc.

Da ä ja ä ja ä en för var en annan dans, en sk "pallekott"-Tjus
där först inle sig par o åter i raden vängde runt i krets
Vissa "diktade" man till efter bevak jämfälles det de sådana

ACC. NR. M. 9911:29

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

förmitt som saknar mening men ägt sin i även tvärtom exempel
därpå lammars. Första versen är nog ursprunglig o' hon det
lätet i försettning om sådan förmitt är mig obekant då alla
som kommit efter o' som jag hört verkar "hemmalogar"
Unde vider fram i tilltals sjöng mer: "Du o' ja o' en besjöt
legla i en träska (äta) o' här var kom till Höpenskam, då var
träskan full med vatten (smitt) vät tikt). På visade man mod
nåna hemmalogade: "Du o' ja o' omna, legla i en panna o' här
vi kom till Velsing o' då var pannan full med vatten "smitt";
änne omöjligare: "Du o' ja o' en besjöt, legla i en träska o' här vi kom
till Falsterb, då var träskan full med vatten." o' en ursprunglig
lätet versen: "Du o' ja o' Petter, skule vaktu gitter, gitterna
de sprang till vög, på jöle Petter ingen st (-g)". Det var tätt
till omvickling som gav uppkom till sådana varianter bland
och så mycket på något bröcksaunders sida, sådana fanns.
Här bevis därför att de midtexten som "diptat" till valsa
Här på sådana där den ena om en parodi på den andra
sjöng o' dansades med förståelse av gamla i medeltiden

(Läst på en skriftstämpel från 1891)

ACC. NR M. 9911:30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

folk i min banden på 1890-talet. När melodien spelades upp kom
de aldrig upp i mud i dansen o då yng de:

I Ammerstors socken i Udbygge by. Där lever en hene o den som
e kung. Han lever på kaffe o te. På tunga prediktor den kan
röcka te (olika variationer ka/ruckommi). Men om prediktor
den skulle ta ut då är kan skat järdig var enda minni
att resa till staden i Tuga satat alla: "Då är kan skat järdig
att utar pador, ji taga till staden i gna session (olika var.).

Pandien ji denna bröjde så:

"I Kellestrupe socken i Jondberga by. Där ^(om) bodde en jämta (fick)
o den som va (e) kung (hanske någon med bostaden) i böjser den kan
ji de kom i tis, o då vil den gäma odd diänge ska gna
och springt tillat den jone stogdängar då den skare ji
var av mulla obekyrt slag som berimfolk inte gäma vil
lira. Både två skal ha haft verklighets underlag. Den
jone gisslar en som levat som sina tillgångar o den som
en trö som levat ett osedligt liv. Varsome tycks ha varit
ganska lott hopkomma i djupa variation till sin utfrimning. När
man talar om den här man inte enast om ordalydelse men väl om innehållet (den jante)

ACC. NR M. 9911:31.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Et par ungkarar som ej äro tillämpliga till dansen vilde jag också nämna. Den ena heter:

Trä på en tuedje. Där stod de likande, bar i ungdom, i ring trä ö trä den ene framför den andre (den en o. en). Trä sprang efter var andre utafn ringen. Den framme hade ett så ofrimärkt som möjligt mygga sig in framför ett par så att där kom att stå tre framför varandra. Den bakre måste då genast springa för att ej bli slagen av den efterträdande. Dess kan noggen måste man bli efterträdare i den som nog ställde sig tvärför framför ett par. Det gällde både att vara flink i benen ö i ögonen i ögonblickligen observera vädlingarna.

Banka läst gick till på liknande sätt. Man stod i ring men som vid ung dans i ringen stöts. En sprang utafn ringen. Denne bankade en annan i ryggen. Denne hade då att ögonblickligen släppa ringen som fick stå öppen ö springa åt motsatta hållet mot den andre. Den som kom först stöt åter ringen i den som blev utafn fick springa vidare ö banka upp nägra. Det gällde att ej endast springa fort för att komma

ACC. NR M. 9911:32.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

först tillbaka utar, och i att gå och på ett vilket både den
andra som bärat upp löpte så man ej löpte ut samma värd
anledning till andra vägar, då förbrade man sin utsikt att
komma först alldeles.

Li litta man i det fria ämba en lek som ja är allmänt känd,
olika bollskar s. s. En mamma & två-mamma boll: Bole stä
Bollskar lärde påsktiden till. Då kunde även äldre deltaga.
Dessa lekar är nog allmänt kända först de numera bland barn
utövat av "bollskelebrna" pruglarna med en eller flera bollar.
Pjett = Tej och Verbber en gammal-lek lärde också till barnlekar.
Härmed ville jag översä till de många i det tillfälligt beträde man-
liga lekarna.

Preja ud yad på skomaga. Ett ljus ständes på en stol
ö två bollar ständes sig gränste över en kaff med rygga-
möt varandra, den som skulle preja långt ifrån ö med
ryggan emot ljuset, den som skulle hindra prejanden när-
mar ljuset ö vänd mot detta. På både den före och försöker
preja omkull ljuset = skomaga och kaffet vilket inte

var så lätt, dels hade han ryggen snett i dels gjorde den andra
allt för att styra häppen i annan riktning, men denna upp-
gift var ej heller lätt då han ju inte visste något på förhand
om vad riktning häppen skulle få nästa gång. Den motsatta
ställningen gjorde också att alla inrems blev "avriga" för både
Pers Blöcker och Pers tiastunga var en mycket vanlig lek,
men den är nog allmänt känd. Den som skulle stå på en
å ett par stolar eller bänkar lagad stadig stång med benen upp-
lagda i kors i halsen, denna ställning hålla balansen med till-
hjälps av den häpp med vilken han först skulle slå ett slag
mot bröstet till höger, till vänster, bakåt till höger och till vänster
där skoma i de tankta fyra fötterna eller hästhovarna fanns,
markerade av sten och i stolar de skulle stå ner i med dessa
fyra slag hade han rivit ifrån de gamla skoma. Sedan skulle
han med sex slag i var stolar i viss följd, som vid påminnelse
slå sex rön i var hästsko, alltså $6 + (4 \times 6) = 28$ slag utan att
förlora balansen. Det var en svår sak i den anseende för
skicklig som gick i land därmed använde man sig
galoet när man skulle bli bakåt, och fick stolar ^{och häppar} mellan färderna i lek.

ACC. NR M. 9911:34.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att peta ombak ljuset i denna stämning kan jag också lätt
kallas "meja ud gad ja skomagan" men det kan möjligen
bera på hopblandning av de båda lekarna. Då placerades
ljuset som skulle petas ner mitt framför den i stäng
vittande så att man lätt i jämt kunde nå det med häppen
när man sprökte sig, en förändring av P. Blackens alltså
man var nog för de flesta. Stänger om nämligen inte i
någon av lekarna fortsatte utan skulle lätt om.

Pricka gylta var en lek som gick till så att två barn
fingr. händerna hopbundna under sig i så hade de att rita
de mitt emot varandra med benen söka petas ombak var-
andra. Den som blev ombakknuffad, ibland kunde det vara
bägge två, kom att ligga helt hjälplös som ett byrå i "späma
hyska" med öppen spänning i benen ingenting göra för
sin andra besvärade kom. När leken slutar ofta en kraftig
middag s. s. vid hörtgille kunde en läglig situation
uppträ som den bundne ej förmodade. Bekänna man som
staden mycket minuter för de övriga.

ACC. N:R M. 9911:35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skjuta glänta (glänta = glada) lekte man i ängar med
mjukt gräs där det inte var för stor risk att man skulle
skada sig. Den ene lade sig på ryggen med armarna över hu-
sudet i lande med handflatorna uppåt i benen rätt uppåt.
Den andre ställde sig på den liggandes händer i stället
sina händer på hans fotrutor. Den liggande kände så att
genom att bäst med armar i ben samtidigt kasta den andre
över sig framåt så långt det gick.

Vände pampaka var en lek som äldre lekte med barn. Den
den mindre stod vänd mot eller ifrån den som skulle vända
med händerna sträckt bakåt mellan sina lå. Den vändande
tog tag i den ö lyfte & vände därmed pampakan helt om
det blev en kulerytt i luften för den vände. En kvinna som
vände fick vara betänkt på att vända ryssen mot sig annars
kammade hon tämligen säkert rinner för hennes långa kjöl
efter vändningen. Man kunde även vända pampaka så att
två vände en tredje mellan korslagda armar, på det
sättet kunde barn njätra vända varandra.

ACC. N:R M. 9911:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Rulla rullebör var även mest en lek med ben där man höll i benen medan rullebörren gick på händerna. Man gjorde leken möjlig genom att böja för fot så "börren" kom på näsan eller oväntat drog bakåt då ben kom att ligga rakt på magen med armarna sträckta rakt fram.

Lekar med vighets i styrketränings som lekte i äldre tid. Ta på sig stöven på ben lekte på två sätt. Dels så att man böjde sig ner i ryggen med knäna i dels så att man böjde upp benet mot rummet medan man stod på ett i ryggen på medan man stod på ett ben.

Den som var riktigt böglig kunde ta stöven på golvet eller baklänges från bristen.

En stöven på stolen är en lek som man försökt sig mycket på. Man laggar slanten på ett av de inre benen av stolen på en stadig stol. Så skak man, sittande på stolen i hållande i dess ben i rökken man utan att stöda på golvet, vänga sig runt denna stora slanten som ligger uppe på kanten med armarna i återgå till utgångsläget. I regel dasker man

i golvet då om man ej gjort det fönt.

Att krypa under alkmålet (almåttu-måttstock) genom att vänga kroppen under en bäpp eller almsmått som stöder mot muren eller i vinkeln vid en vägg eller möbel i som man höll i med båda händerna i nedan gå upp på andra sidan kan även förekommit in i min tid.

Gå över häppen liksom: Man höll i en bäpp med båda händerna o steg över den o lät den fortsätta utan att släppa taget bak ryggen upp över benruddet o sedan tillbaka samma väg. Att sticande eller rittande frakta sig bak om att bita sig i tån eller lägga benen bakom nacken var även praktiskt i det man berättats en historia, som nog saknar verklig begrundning, om en kvinna som när hon var ensam hemma o höll på med gärdshugning gick för sig att hon i sin ensamhet skulle försöka sig därpå. Hon gick benet upp om muren men ej tillräckligt utan där satt hon med skammen när folket kom men med en gräsa i gytan brant vid. Berättades som en varning för lidlyfthet o sådant slog i min barndom.

ACC. NR M. 9911:38.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På björngång gick till så att man satte sig på gol-
bet & flätade ihop benen så att bögen blev lades i vänstra
lår & vänster benet böjdes under & stackes in i högra
låret förk där det satt fast, benen korsades mellan låren
på detta sätt & fötterna lades & pekade framåt. Utåt, bak-
ifrån bildade benen ett kors & fötterna var osynliga då man
såg riste sig så på buren i gick björngång.

Skivorna längrs kallades en lek som gick så till att man med
en knutbit i handen ställde sig med ryggen mot en vägg & steg
fram så långt man kunde utan att taga nöderna från väggarna
På så vis var man i upprättstående ställning, mycket be-
redd på att gå långt fram man kunde flytta fötterna fram utan
att förlora förmågan att stå upp sig. Därefter hade man att
böja sig nedåt & framåt med stöd av ena handen (den främre) & med
fötterna vilande vid utgångspunkten (de fick inte flyttas framåt).
Flytta fram kroppen så långt som du gick utan att rörelsa till
golvet & med knutarna rita ett streck så långt fram man kunde
& återgå till utgångsställning. Oavsett olika markerna kunde man

ACC. NR M. 9911:39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

re som som var bäst i det var inte alltid kroppslängden som
påkände utslaget utan liksom mycket spänsten. Den som ägde både
dena hade ju också givetvis största utsikt att vinna i denna tävling.
Går upp bakbunden eller med en knyck bråkades också. Det
renare kunde man göra för att vinna än dubbelgången som helst.
Ta på i alla hästar gick så till att den ene lade sig rak-
lång på golvet eller marken i den andra ställde sig som hans
ben i tag tag i hans hästar, medan han så ställde sig på
hans fötter reste han honom i ständigt ställning. Man gillade
lika mycket för den som tog upp. Man fick inte gå efter utan
hålla sig absolut styvt.

Swänga stolen medan man höll sig styvt gick så till att
den som skulle utfråga personen lade sig med knäna på en stol
i fjärran på en annan. Stolen pådes isär så långt det gick
så att endast hälar i nacke vilade på den. Den liggande hade
så att under det han höll sig styvt svänga en stol runt sin
kropp in under sig vid ena sidan, ut vid den andra, över sig
i under sig igen så tilltill han orkade.

ACC. NR M. 9911:40.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att lyfta stolen rätt upp genom att med ena handen allra
 längst ner om att an de jämne benen på en beständig stöt
 i så lyfta den rätt upp i rätt ner den igen eller på så rätt
 att man tag tag med en hand uppföre om ryggs stödet i många
 aff den o satte ner den igen. Leptos mest medan stolen är äldre
 hemmatischerad modell fanns att tillgå. Denna lek förtidde
 en viss likhet med den kraftfulla riddare visade var
 gång de vände sina gammaldags tunga hästjäm som
 väjde 8-10 kg för att prova kettan hos dem. När gesällen var
 måfåg att vända jämnt utan att den kammade med knuten i
 handleden. Med kan fått in en del vara, läppjarna fick
 prova på, någon vis regel därifrån jag dock inte tittat om
 men jag kan rätt att man provade på när riddarna rydde
 i mitt hem i min barndom o ungdom. Det var ingen lek.
 Att rätta på flaskan med benen i kors i två träden i en näst
 eller tända ett ljus. Det var en mycket vanlig lek.
 Flä vink (= pasta mängd) var en vanlig lek som gick så till
 att man drog med en flät sten långt vatten så att den stunda
 mot vatten.

ACC. NR M. 9911:41.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs! Hoppa över stia gjorde man på så sätt att man tog tag i skorshutarna & på försökte hoppa över att stia som la sig på marken. För såklart man ej fick släppa taget. En lek den att spel som för de vuxna männen både yngre & äldre var jämförbart med pojkaras skiftande = Post tillanden var Picke fygkar. Där gick man ut ifrån principen Vara & bleve & kastade slanten. Den som därvid kom med sin slant närmast den på viss avstånd från de kastade ut - legde pickestenen, en rund sten av ungefär en halv ägg storlek, blev fyg & fick fria pickarakt. Plantama stapla den upp på varandra med samma nola uppåt & den som var fyr släppte pickestenen sätt mer på slantningen. På många slantar som både ing därvid vann kan & kan fick fortsätta si längre ingen gjorde det, minskades fick vasta som bestemt närmast försöka & si kastade man om & kunde hålla på din som med bestapel. Slanten man luten & inden är ofta oleftersinnade & kanten det är tecken på att de vann med man pickar fygkar. De flera de tilltygade dels var som talat man stenen släppte.

ACC. NR M. 9911: 42.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ö dels gumm att man för att justera knötsade någon till fyrpång
 avsedd slant som man bar på sig för att ha till hands att kasta
 om det kom i påga. Den inläade inte på lät utom man kunde be-
 räkna om den skulle lägga sig när man kastade slanten emot
 stenen = målet. För det förefaller som om det varit allmänt med
 sådan fyrpång bland de spelande blev ju inte fastställt något ord
Fingerbågar = öringar att inte både den högra handen och
 och den vänstra gr. Och skilde fingrar ö till ofta sin vilja
 i följd med att fingrar eller på ett gång eller som helst
 1-4, 2-3 o. s. v.

Och fridde ena eller båda händernas fingrar mot en broskkant
 ö lät ömsvris pek ö lilefinger ö ring ö långfinger samma över
 ö under broskkanten. Ju hastigare tempo desto större färdighet
 kunde man åtgå till och såg ö satte sig på stolen och det på
 mycket bättre. Samtidigt uppträdde ett större sällskap och en
 lek ö de sju för utmärskande.

Att stående såväl för en åt sidan ö korsat höger ö vänster arm
 ö ben bar brukats så och att stryka med ena handen ö lät

41.
o klappade med den andra spålen eller birst. Så brukade man
också stå med den vänstra handen värdvis mot det något
upplyftade knäet, pannen o bakken så: knät - pannen -
knät - bakken - knät - pannen o.s.v. Resultatet blev alltid en
även på en i misshing, spök med en klaga med den vänstra
handen i det ena det som var det isiga i denna lek. Namn i
dessa leken har jag aldrig hört.

Som jag brände denna berättelse är äldre leken med den
fjärta leken med knäet vilken jag avslutar den med den som var
gammelnamn ännu vid 86 års ålder fullt behärskade i utför-
de tillsammans med mig med stora skicklighet än jag kunde
presterade. Den hade lektis liksom i hennes barn dom som i min.
Det var den lek som brukades för Somi. Det fördras den vara i
skicklighet samt gott samarbete för att man skulle få den
ryttan o kläm o jämna part utan felslag som gjorde denna
lek till det den kunde bli. Bäst blev det om de leksade mest
kvinnor o flickor både var lika såsom o vara att man i sig
ett vade felslag eller aldrig på lite uppehåll förströde det lite.

ACC. NR M. 9911:44.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Små lekön gick till så:

Två satte sig mitt emellan, riktigt mitt i närvaran
öfver alla andra gjordes absolut samtidigt. 1. Händerna högs
möt de egna knäna högs hand mot högs knä i vänster mot
det vänstra. 2. Händerna tillhögs, var raka. 3. De leker med knäna
knäna mot emellan med fingrarna uppåt eller något mot
sig ett det mälde. 4. Tillhögs. 5. Vänsterknäna mot emellan
på samma sätt som högerknäna. 6. Tillhögs. 7. Båda de
leker. båda knäna rätt ut mot emellan, allt mälde.
8. Händerna tillhögs. 9. Mot knäna = utgångsställningen.
Upprepades för upphåll med fast takt o rytm. Kunde endast
den ene mi i den andra skulle lära kunde denne till en öfver
känna upp sina knäna medan den andra smilde i den.
Det blev dock givetvis ej samma klän i midlunden de
så gick den som skulle lära göra rinderna i längsom takt.
En lek som de gamla aldrig glömda när de en gång lärt
den. Det kunde ha gått en lång period av deras liv då
de varit helt ifrån den man om de på öfrighet blev annor-
dane att vara med rätt det, så att de varo riktigt an de unga.

ACC. N.R. M. 9911: 45.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVGåtor

På två stappa står en mörka. På den mörkan en källa. På den källan
en steg. I den stegen går kanske många av kungens älska
djur: bet. Va och?
Svar: Skamstora.

Ja gick på en väg, o de va ingen väg
Ja så mögning men de va ingen ting
Kode ja rett de så kode ja inte fatt de
Och när ja inte såg de så fö ja de
Och ja så kode fö de ville ja inte ha'd. Va och?
Svar: Nötskalen.

Tringt i kant-almlant, vilas för begge ämna?
Svar: Pölsan.

De va en man som hade tre hundar: Ninni, Pinni & Bidni.
På gick Pinni & Bidni bort. Vem va de hemma?
Svar: Ovi-mi, och gör så, nypp.

De va en man som hade en en kung. Han jödde (= skakade) så
hårt, de händes så rätt, hans namn är sågt va hette han?
Svar: Sögt.

ACC. N:R M. 9911: 46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Glanses hong sprang genom en skänkelong
 Va vidde hans hong? Sv: Ja.

Allt och ingen bodde i ett hus. Allt gick bort. Ingen
 gick bort vem va då hemma? Sv: Går.

Tidli oppad tag, Tidli lilci merad tag. Tidli lilci finns
 ingen man uti hela detta land som Tidli lilci lase kan?
 Sv: Ett ägg.

Vidi, Vidi vatta, två vatta Tatta en visping ö en bröda?
 Sv: Ett äkdon med vaska.

En annan version är samma:

Fyra vidi vatta (bjullen) två vatta Tatta (kristarna) en
 vissmee (pisken) en byckamp (busken) ö en bröda (ett äkdon)

Runt som röl, vatt som jora, asar en läng rumpa efter sig?
 Sv: Pannjärnet.

Va e de som går i går men aldrig när jag kommer?
 Sv: Klockan.

Vad de som om dan står som en stege om natten ligger
som en orm.
Svar: Skommet.

Vad de som om dan e fälet so lott i bred i om natten står
i gaper?
Svar: Skorna.

Vem har slagit de flesta spiken i kyrkan?

Svar: Hammaren.

Vad de som går på huvudet genom kyrkodörren?

Svar: Spiken i skorna.

Hur många stegar kan det gå till i kyrkan?

Svar: Inga man kan gå till dem där.

Hur många lappor vann går de i i?
Svar: En.

Lapp över lapp, lapp under lapp, lapp, lapp, lapp?

Svar: Hälthuvudet.

"Lapp för lapp ä
ingen söm."
Hg.

De kom ut man i i Lappland, kan jagte ni någon ti skinn
Hans namn va Peter Dickman, pekar man på kan se
stickor kan Vad de?
Svar: Tisteln.

Vad de som hänger mellan himmel i jord i går omkring
i gn i?
Svar: Slipstenen.

ACC. N:R M. 9911:48.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En hollbrud /ar, en biögruggad mor i fira klingenes
dötre, Va e de? Svar: Firlen.

Lidede i vett, rätt som de flyger fallende döte Va e de?
Svar: Grustan.

Lidede i vett den löst (= lude) tigger i mor sena. Rätt som
de tigger motten (= mygan) de in. Va e de?

Svar: Ullskandan när hon spinner.?

Två små springa /or, två stora springa efter. Springe /or
ibland men himne aldrig varann.

Svar: Vagursbjulen.

En blind säger kare. En lam springer efter den & en lam
stoppar den i sin ficka. Va e de?

Svar: Lögn.

I mitt luvud e stult allam, i min mage e inget tarm
Utinu ben ännu mala som stia, det kan inget undre på.

Svar: Lodeuret.

47.
 Ett par gamla vulgära gäster nämnder för men innehåller
 är sådant att man som fröken uti utage det. Somer därmed
 helt oskyldiga. Som äldre nog är betydlig märke
 de nog med andra:

Der ma: Där kom en jungfru gångandes. Där kom en
 jukke ridandes. Han stak uti i de i hemmet bröda
 i de så mack i hem sa tack o han ud ar med stumpe

Svar: Det i de var en konstlär, der blöda jungfrus munn
 stumpe var skapet jungfrus jide en konstlär.

Der andre gästen:

Hon lä o le. Han stak o ve. Sen så var i hemmet
 porr så hemmet visse makt / öngick?

Svar: En duktig man som man tar
 Tappas ut.

En annan: Ve e de som känger mellan man / folks ben?

Svar: Tobaks pipas.

Räkneramsor använda vid barnens lekar

- "Apala, misala, mi-sinke, mi-so

Sebedei, sebedo

Ekstra lara, Kajsa, Sura.

Heck, veck, vellingsäck".-

Användes i min barndom på 1890-talet o var gammal då o användes när bina barn gick i skolan på 1930-talet. Den pennalistiska tendenser fanns bland skolbarnen o det var ej ovanligt i min barndom kunde man, när man märkte att lotten ej skulle falla så som de ledande ville, göra till-lägget:

- "Ut me dej du ska stå."-

En annan numera bortglömd gammal ramsa också fyrasidig:

- "Viter häst, står i stall,

Spänna, spada, spjut i hand.

Sej (si) en maka, säj (si) en kaka

Empel, pempel, ."-

Går säkert så långt tillbaka någon av dem som gick i skola på 1840-50 talet kände till.

En räkneramsa, också den fyra-radig av obekant ålder gammal men ännu i bruk:

- "Adam, padam, paradis

Slaktade sin fede gris
Kött o blo de sålde han
Men räntan den behålde han.-

En annan av samma ålder o samma slag:

-"Nisse, Tisse Timmerman
Femton käringar hade han
Fem va röa, fem va döa
O fem va rumpelösa."-

När rumpalösa sades hastigt sprang man kvickt undan. En
annan liknande ramsa som utom som räkneramsor även använ-
des när man lekte skola o skulle läsa innantill

-"Mamma, pappa jag är sjuk
Linda mieg i sockerduk
Linda mig i blåaband
Mamma pappa gör så gott I kan."-

En annan liknande ramsa av obestämd ålder:

-"Bagarns (mannens) lille sockerråtta
(Satt där tyst liksom en råtta)

För det gäller räkna åtta eller när inte andre ladan var
med. Räkna rätt så blir det åtta.

Ett - två - tre - fyra - fem - sex - sju - åtta."-

En ramsa från min barndomstid, hur gammal den var då är mig

ACC. N:R M. 9911:3

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ej bekant:

- "Anna, panna, steka, stekte fläsk

Artonhundranittisex

Pannejärnet

Artonhundranittisju"-

Denna ramsa användes också när mina barn gick i skolan men då var 1896-97 utbytt mot 1926-27. Om man använt den under den mellanliggande tiden o hur man då fått rim som gått att räkna efter vet jag inte. Det går ju inte att hålla takten med varken 1907 eller 1917. Kanske har den varit bortglömd o kommit tillbaka tack vare någon äldres goda minne.

Så fanns i min mors barndomar ramsa som jag endast minns sista raden av o dock skulle den ha haft en period i senare tid. Den slutade så:

" - - - - - (fyraradig) Ascke, lascke le"-

Så ännu en gammal numera nog bortglömd räkneramsa från mitten av 1800-talet o nog mycket äldre.

- "Herr baron gick på bron

Knäckte nötter under skon

Fyra fötter ingen tå

Hur kan den baronen gå?-"

En ramsa, på gränsen till räkneramsa men ej använd som

sådan vad jag vet utan vid bostad innanläsning:

- "Amen, Benjamin, sprätt opp o sy samman

En svart kossa o en vid sock.

Nu har ja läst nock,

Den gamle träbock.-"

På knapparna o plaggen räknade man:

- Rackare, pockare, kejsare, kång.-

Rackare, pockare o.s.v."-

På fingrarna räknade man:

- Tummetottt, Slickepott, Långeman, Havrahäst, Lillepräst.-"

Mot hicka hjälpte det att flera gånger i följd hastigt

o under försök att inte stäppla rabbla upp detta:

- "Hicke, Pricke mötte mej i vänga - le

Ptro, hej statt."- eller asks.

- "Sex vaxade laxar i en lax - sax.-"

En annan gammal tung vrickringsramsa av det slag där alla ord började med samma bokstav:

- "Prästens porede påg Per, piskade prästens pia Pernilla
po prästens polerade plankeport.-,

Uppräkningsramsor från mitten av 1800-talet:

- "Höjen o göjen gläntan o Per Månssen.

Holldman o Skånsnnan o Sven Döver. (oläsligt)

Personerna som äro med levde verkligen då det andre före-

faller ha varit rena ordleken o så är det även med:

- "Sissa, Sara, Klara, Blåpanna

Skidengera ifrå Harrebjera, - "där namn i öknamn
hopblandas. Båda dessa ramsor från Sillesjö-gård
under Näsbyholms gods under hoveriets tid.

Ramsor om orten. En om Vellinge lagd i västgötaramsor
(knaller).

- Ja har vatt i en by som heter Snemasd

Där sjung di en visa en gång om åred. (Majvisan?)

En hånfullt ironisk då Denne är rika slätten.

- I Domme boar di fromme,

Smårr smöred me tomme,

Dricker barned de blå

Eder pynen di små

O tackar sin Gud för va di kan få.-

En annan som sjöngs eller rabblades upp för barn
medan man svängde något föremål framför dem eller
ringde med bjällra e.d.

- Dingdi - dång, - klockaren sjång,

Prästen tavte sin pängepång

I Dalby ängavång.-

Uppräknings:

ACC. N:R M. 9911:6

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

- Torsjö tjuvar, Skurupe kältringar o Slimminge tatträ -
Grönby sör, Anderslövs mör, Valby valla o Klästorpe
kalla, - - - - mycket mera som är glömt.

Karaktärisering av skräddarna:

- Femton skräddare väger ett pong,
Me sax o vax o nål o trå
o prässejärnet ovanpå.-

Rikedom o fattigdom:

- Så länge min tunna rann
Kände mig både både kvinna o man
Men när min tunna sluta rinna
Kände mig varken man eller kvinna.-

Vid en kvinnas insteg i en stuga där väv sättes upp o
för att det skulle gå bra med väven trots det var en
kvinna som kom.

- Duktigt skäl allting gå väl
Skotta o slå, ingen trå gå utå.-

Obestämd ramsa från mitten av 1800-talet om mat o arbete:

- Bryda på bröd o vält på träd.
Steja fläsk o eda melgröd.-

Ännu en personlig ramsa:

Mårtens Knårt, satt ti vårt, spela kårt, åd o drack så
magen buen el. röven sprack.

ACC. N:R M. 9911:7

Barnramsor

- Katten o källingen slos om vällingen
Aj - aj - så källingen, ja brände mej av vällingen
Jäm - jam sa katten, så kunde du lad mej hatt en.
-

- Möllaren maler med shurrande kvarn
Mör bagar bulla till sina små barn.-
-

- Andra sticker stora svin
Så sticker ja min lille gris - Pip - pip - pip -
göres mer rundgående rörelse med handen i
tid pip pekar man pysen i bröstet eller annat ställe
där han inte väntar det.
-

Änkan lejde säj en dräng - Mala - mala roor
På sin åker på sin äng - Mala - mala roor

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 9911:8

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hämtat ur en visa som inte var någon barnvisa (Braeth mala kaffe till) (oläsligt)

Ja e rutten, ja vill ha mod. Hår ska ja tad. I
Där e inte nåd. Ja e liden o ja ska sied. (Suck lagd i barna-
rum).

Barnet i knät, fattning i händerna med växlande, sågande,
rörelse.

- Skär sav i långa dra, fyra shilling vamt tar
Skär vi mer så får vi fler (rörelsen i sakta tempo)
Skillingar, skillingar, skillingar (hastigt tempo)

Skär sav i långa dra Stor smörmad ska barnet ha
Till file fläsk o brö.-

Klappande med barnets händer o sist höjande dem uppåt:

- Klappa, klappe-kaga I marene ska vi бага
En stor äggakaga
Smärta den me smör. Pricka den så lätt.

Långt in i ugnen o högt upp ti fåglarna (me den) -

Gungande i knät

- Hopp min far - Sicken häst ja har (sakta hoppande)
Sicka lår - sicka ben - sicka skutt han tar (högt upp)-

En annan ramsa av liknande slag i början sakta gungande men när man kommer till bonden häftigt skumpande:

- Här kommer herremannen - Så nätt - så nätt - så nätt -
Så kommer prästerna - Så nätt - så nätt - så nätt -
Så kommer damerna - Så nätt - så nätt - så nätt -
Så kommer (barnets namn) (oläsligt- Så nätt - så nätt -
så nätt

Men så kommer bunden - Humpeli - humpeli - humpeli
skump. Humpeli - humpeli - humpeli skump-.

Med barnet vaggande i knät eller i famnen:

- Ro o ro ti vackelann, Stora fiska små iblann
Fyra feta laxa. Den ene to-den andre slapp
Den tredje fick vi inte fatt
Den fjärde va där inte -.
-

ACC. N:R M. 9911:10

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

- Ro - ro ti racka - Mor hon va en docka
Far han va en spilleman
Syster hette Ana
Hon kunde så bra slå kana.-

- Ro - ro ti fiskeskär - Många fiska få vi där
Läxen den feda - Braxen den breda
Gäddan den grå - Den ska vi flå.

- Ro o ro ti racka - Syster e en docka
Far han står po Loen - Tåsker kom ti sven
Mor hon går på Långebro
Köper barned nya sko~
Nya sko o spännen (eller kängor)
Nu sover lille vännen (eller "Så sover barnet länger). -
(Denna senaste kanske en om formring av någon dansk barnvisa).

- Vissa doa lided barn - Stort i röven som en kvarn

ACC. N:R M. 9 911:11

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hoed som en skäppa - Ber som två käppa
(Növa som två stöva)

Pågen han ska hidda Jeppo (helt ortbetmad gammal ramsa)

Med slag under fotsulorna:

- Sko sko Blackan, sko dem alla fyra

I marn blir regn o så blir frost (eller blir de natt

- Rida - rida ranka - Hästen heter Blanka

Var ska vi rida! Tästa oss en pia.

Va ska hon heta? Jungfru Margreta.

Där va ingen hemma - (Mer än en gammal käring som sidde
gömd

Där va ingen hemma - Men än två små honga

O di la opped vägga - o slicka sina lägga

Den ene fick ett sticke brö

Den andre lo vi ligga o Dö - (blandat riksmål o bygdemål)

(Tillägg till Ramsor)

Räkneramsor har säkerligen funnits många olika då fragment komma fram att fullständiga dem eller locka dem fram ur grönskan tycks omöjligt därför att de saknat mening och sammanhang. Som de kanske finnas fullständiga från annat håll vill jag återge det jag kunnat få fram, det kan ju då kanske i något fall ge belägg för att en viss ramsa från annan plats också använts här:

En ramsa har börjat: Ungen, kungen -----

En har slutat: Ärtan, pärlan, puff.

En annan har slutat: Inkel stinkel stå men den minns jag även att min mor nämnde men hon sade:

Inkel stinkel stävi.

En ramsa som kanske ej hör till de äldre lät så:

Eder Peder stiger neder, från kateder

Rappet smäller, gossen gnäller. Aj, aj, aj.

En annan:

Ellen, Pelle ni, ti. Ja tror att du blir fri.

Om man där först räknat 1,2,3,4,5,6,7,8, vet jag ej men tror det.

Ramsan Nisse Tisses sista två rader har jag återfunnit i en

ACC. N:R M. 9911:13

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

ramsa som inte går att räkna efter. Den lydde så:
"De va en man som skulle flytta me alla sina glytta
går ej att läsa

Ramsan Änkan lejde sej en dräng är en av en
visa, troligen en midvisa:
Änkan lejde sej en dräng
På sin åker på sin väg
Till att mala roor

Stackars liden änkedräng
Bitti uppe sent i säng
allri fick han sova.

Men drängen fann på bättre råd
Gick han dit där gumman låg
Fick han länge sova

Barnvisa från mitten av 1800-talet.

- Jag gick mig ut på landet skulle tjäna
Ja tjente mej en höna ti min Lena
Skrock - skrock - sa min hönan ti min Lena

ACC. N:R M. 99 11:14

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

Ja gick me ut på landet skulle tjena
Ja tjente mej en hane ti min Lena
Kukelilu sa min hane skrock - skrock sa min hunna ti min Lena.

Ja gick mi ut -----
Ja tjente mej en an ti -----
Snaddri - varm sa min an - kukelilu sa min hane skrock -----

Så fortsatte man undan för undan med alla djur man kunde tänka
sig läte för o upprepade för var gång ett nytt djur kom till
hela läxan baklänges t.ex. Bä-bä sa mitt får - tjä - tjä sa
min gås Bo-bo sa min ko. Ptro - ptro sa min häst. Vov - vov
sa min hund. Jam - jam sa min katt. Snaddrivarne sa min an.
Kukuliku sa min hane. Skrock - skrock sa min höna ti min Lena.

Barnlekar

Med de första lekarna barn fick vara med om o som lektes med
dem så snart de kunde sitta upprätta var:
Sidda hunna. Barnet sattes på handen o höjdes upp o ned medan
man sjöng:
Hunna på käpp o kylling på ping
Faller du ner så bryder du din ving(el. slår du den kring).

Så kom den förut nämnda ramsan: Andra sticker stora
En lek med mera försigkomna barn var: Ska vi napps Man flätade ihop fingrarna så att de vekos över varandra o hjälpte även barnet därmed. Så höjde man händerna i luften samtidigt som man öppnade dem o sade: fåglar flyger åt skogen. Svar: Mina flyger efter. Ska vi napps om dem? Så blåste man varandra i ansiktet så länge man orkade.

En enkel lek med mindre barn var när man tog tag om hakan på det o bad det säga: "En skäppa havre". Just som det sade: havre gjorde man små knyckor så det blev ett lustigt läte det var det roliga.

En annan liknande lek var när man pekade först på barnets panna och sade: Eble. Så på näsan: Parra. Så på munnen: Kyssebär. Så på hakan o kittlade ner på halsen: Blom-blom-blom- blommen. Eble=äpple, parra=päron. Så strök man uppifrån o nedåt i ansiktet o sade: Medgång o uppåt: Modgång. Det första var bra men mot det andre eragerades det.

En lek med större barn tillgick så att man lät dem: Se Harrens höns. Därvid tog man tag med kanten av händerna under barnets öron o lyfte det från golvet . Man kunde också lägga plejelen om halsen på barn o klämma till när de kom in bland de tröskan de å en loge där de i regel inte tåldes dels därför att de var

i vägen o dels därför att de kunde ramas av plejlarna o man inte hade tid att akta dem.

Barnlekar som de själva utförde. De vägde salt på så sätt att de parvis med ryggarna mot varandra o med armkrok ömsevis lyftade varandra.

Barn lekte leken "Mala senap" på så sätt att de höll varandra eller man höll i hand med armarna korsade, (det förra sättet nog de äldsta), satte fötterna emot varandras o snurrade runt så långt bakåt med överkroppen som hölls rak att armarna sträcktes. Fötterna skulle under hela tiden man snurrade hållas på samma plats o där blev senapshålan man i.

Dessa båda lekar var mest flicklekar.

Så svängde man rompa flickor o pojkar om varandra eller var för sig. En av de större o starkare höll i ena ändan av den kedja som bildades av de lekande som höll varandra i händerna som vid ringdans fast i rad o ej i ring. Den som drog rörde sig runt i trång cirkel. Denna rörelse runt blev hastigare ju längre utåt i periferien man kom o av de yttersta som slängde o flög omkring nästan utan att vidröra marken, föll av en efter en eller flera på en gång när de ej trots all ansträngning, längre kunde hålla sig kvar. Det roliga med leken var

farten o envisheten att hålla ut o den dragandes förmåga att få kedjan att tappa allt fler o fler av deltagarna så att det till sist endast fanns två kvar som svängde varandra. Tyst lektes inte denna lek utan var en av de mest ljudliga.

Så svängde barnen bilden på liknande sätt men parvis, den ene svängde den andre. Eftersom de svängde släppte taget, eller släpptes rättare sagt, skulle de stanna i den ställning de då fick, stretande, liggande eller stående, det var bilderna o den bild som ansågs bäst fick svänga nästa gång.

Bära krukor. "Krukorna" sutto på huk med händerna knäppta i hasorna o de som skulle bära fattade i de "öron" som armarna bildade vid armbågarna o bar dem till annan bestämd plats. Gick krukan sönder under transporten eller "sprack", släppte taget eller ramlade, när den ofta ganska hårdhänt släpptes ner på sin plats (lite pennalisten kunde gått pinnar) kallades den för sur o bars på skräpligen "där den slängdes o fick bli liggande tills leken var slut orörlig tror jag fast det bröts allmänt däremot så att även skrällen kunde ha roligt för sig.

I denna ställning med händerna knäppta i hasorna hoppade man också skata.

"Hoppa egre" = ekorre gick till så att man hoppade på ett ben o båda händerna, ena benet var "rompa" o medan man hoppade

skulle man också när man stödde på det ena benet klappa i händerna.

Man hoppa över strå eller något annat "snott" = litet på så sätt att man hoppade framåt över något vansenligt föremål hållande med händerna om skosnutorna en skämtlek även för vuxna, svår att utföra.

Efter sådana ansträngande lekar kom man med några mera stillsamma lekar därav en som jag inte hört namn på:

En av deltagarna mötte med handen ett avstånd från golvet o sade: "Vad vill du göra vid den som är hög som så?" varpå den tillfrågade svarade något sådant som "Ge honom en klapp" den "en örfil", "sätta mig i hans knä" eller vad man farm på o hade så att göra det han lovat mot den deltagare som måttet stämde på.

Så kunde man också mäta ut ett avstånd från golvet när man gav en antydning för den sökande i den variation av

x Gömma ringen där ringen gömdes i rummet o en hade att leta rätt på den (ej den lek där ingen trädde på ett snöre som deltagarna höll i). När den sökande närmade sig platsen där ringen låg, hos någon av deltagarna eller i något gömsle annars sade man: "Du bränner dig", o av de deltagandes iver kunde han sluta sig till om han var på rätt väg. Gömmer någon o snöret

hade även en där man satt fritt o en gick
omkring o lade den lotsades lägga ringen i händerna som slöts
lika hos alla. Du som gömmer sade för var och en: "Gömma ringen
sött och gott o väl". under sökandet sade alla "Ja har ringen
"eller "ja har ringen o gälldes att höra efter.

Gömma hålen. Då satte man fast en knappål i kläderna hos en deltagare o där skulle den sökande leta upp den med ledning av deltagarna ideliga upprepande av ramsan: "Fem får, fyra gitter, ta dem hålen där den sitter". Var den sökande långt ifrån gömstället o sökte sjöng eller rabblade man ramsan ytterst långsamt: T e x - f - å r, f - y - r - a - men allt efter som han närmade sig . Ännu en variant av ringen på snöret var: "Denna delar den skale vandra, från den ene till den andre. Lås den på, lät den gå. Lät den aldrig stilla stå". Sång, sant o sittande gissning. Ökade takten: Fem får fyra Fem får fyra gitter, tatemfårfyragetter tadermålendärdensitter. Avlägsnade man sig avtog takten o när grönstäket tittades rabblades man så /och tungan kunde löpa.

En lek också för både barn och vuxna var smedlekar vilken jag tyvärr delvis glömt bort vilket än skede då den säkert var både gammal o intressant o ej upprepats vad jag vet i senare tid, nog inte sen de gamla i min barndom någon gång livade

upp dem. Den kallades nog för:

Smed-leken o var ej att förväxla med leken: "Smi". Man satt i ring o en av deltagarna, någon av de äldre som kände leken i tid som jag såg det, sade: "Ja smäll me en slägga!" varvid han klappade med ena handen å knät, alla gjorde samma rörelse, höger hand på höger knä i takt. Därefter sade den samme (eller näste?) "Ja smier me två släggor!" o samma rörelse gjordes med vänster hand å vänster knä. Så ökades rörelserna med antingen "Ja smier me tre släggor" eller "Ja stampar me en fot" bortglömt vilket o man stampalle samtidigt med de andra rörelserna med höger fot. Sedan med fyra släggor eller o nog tokigast: "Ja stampar med bägge!" Hur man sedan sade när man även samtidigt kom att resa sig o sätta sig på stolen o nicka med huvudet har jag alldeles glömt bort, det blev för oroligt o för mycket att hålla i minnet för det barn jag då var det blev kaos. Åsynen av detta ytterst rörliga sällskap där man själv också efter bästa förmåga sökte följa med står ännu klart för mitt minne men om det var något ljud förenat därmed kan jag inte minnas ej heller hur leken avslutades men väl att den kunde få ett hastigt slut just när man var som bäst igång med alla rörelserna då någon utomstående av den komiska situationen lockades att rycka undan stolen för någon i det slående stampande guppande o nickande sällskapet när den lyfte aktern från stolen.

De lekande var så självupptagna att de ej alls gav akt på omgivningen. Det var en lek för både barn o vuxna o som nämnt kan den noteras som mycket gammal.

En lek där barn var med men där den vuxna ungdomen hade roligast o som lektes i min barndom vid julkalas o gillan:

Byta namn. Man stod då parvis runt rummets väggar. En måste vara udda. Man bytte namn o när så den som var ensam kallade till sig en av sällskapet kom en annan till honom o ett par som kanske hade trevligt i varandras sällskap skildes åt o den kallande fick inte den han önskat, Så fick den ensamme kalla utav att vara säker på vem som lystrade. Det roliga med leken var just att man ofta fick till sig den minst påtänkte.

En annan liknande sällskapslek var:

Klaga. Där satt paren i knäet på varandra runtom i rummet. Man var också här udda o den ensamme stod här mitt i rummet. En av de som sutto under sade: "Jag klagar!" Den stående frågade då: "Va klagar du för?" varpå den klagande svarade med något passande s.s. "Hon é för lätt," - "för tung," "för liten," - "för tystlåten" e.d. Den stående frågade så: "Vem é gladare" e.d., varefter den klagande nämnde namnet på den han önskade i stället så fick dessa par byta makar. Så gick det tills någon av de klagande vid frågan varför han klagade svarade med att: "Jo, ja vill

ACC. N:R M. 9911:22

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

att alla de som sitta ovanpå skall sitta under. Då måste alla paren skifta plats inbördes. Då o vid byten har den stående att skynda till o söka sätta sig i någons knä innan det blivit upptaget o den som kom för sent fick stå. När man så skiftat var det i regel inte långt till nästa totala skifte inbördes då det oftast förde med sig att flickorna fick karlarna i knäet o då fick de all anledning att klaga. Ganska rolig lek.

Kyrkan bör fler var en enkel lek där en satte sig en annans knä eller en tog en annan i sitt knä o så sades: "Kyrkan bär fler o en efter , satte sig tills hela kyrkan ramlade ikull.

Rulla tobak tycks det som man gjort på två sätt dels parvis så att man man svängt sig under de upplyftade armarna o dels så att man bildat kedja som till "svänga " men sen svängde stod i här stilla under kedjan under svängande rullade upp sig kring denne. När rullen var färdig skulle den som stod i mitten tränge sig undar armarna på klungan rätt igenom o dra hela raden efter sig.

Sol o måne var identisk med "Ber, bra bränna endast texten förefallen ha varit olika: Första gången gå vi fri, fri ----- Andra gången stöpa vi bly, bly. Tredje gången Vad vill du bli sol eller måne. (eller äpple eller pära) o när alla delats upp i två läger: Ja skjuter me kulor o krut vilken